

Examen VSBO PKL

2018

tijdvak 1
maandag 21 mei
07.30 - 10.00 uur

Mens en Maatschappij

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 43 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

- (1) A
 ⓑ
 C
 D
- (2) A
 ⓧ
 Ⓢ
 C
 D
- (3) B A
 ⓧ
 ⓧ
 ⓧ
 D

Mens en werk

- 2p 1 Jimmy werkt als pizzabezorger bij 'The best Pizza'. Jimmy heeft samen met zijn werkgever een arbeidsovereenkomst getekend.
→ Noem twee punten die in een arbeidsovereenkomst staan.
- 1
- 2
- 1p 2 Wat zal het gevolg zijn voor de economie van een land als het toerisme daar stijgt?
- A de deviezen gaan naar het buitenland
- B de hoeveelheid verkochte producten zullen dalen
- C de werkgelegenheid zal stijgen

- 1p **3** Charles is een goede klant van kapper Vincent. Charles werkt voor een groot ICT-bedrijf. Vincent en Charles voeren niet hetzelfde werk uit, maar zijn wel werkzaam in dezelfde sector. Vincent en Charles zijn beiden werkzaam in de
- A primaire sector.
 - B secundaire sector.
 - C tertiaire sector.
 - D quataire sector.

Het bedrijf Sunny-Export houdt elke drie maanden een personeelsvergadering. Tijdens deze vergadering presenteren de hoofden van de verschillende afdelingen hun cijfers aan de directeur. Er worden ook afspraken gemaakt zodat het bedrijf succesvol blijft.

- 1p **4** Deze vergaderingen zijn een voorbeeld van de
- A formele verhoudingen binnen het bedrijf.
 - B persoonlijke verhoudingen binnen het bedrijf.
 - C sociale verhoudingen binnen het bedrijf.

- 1p **5** Op Dunn Island heeft de familie Dunn al enkele eeuwen de macht in handen. De grondrechten worden niet gerespecteerd en de bevolking moet precies doen wat de familie zegt.
 → Welke leiderschapsstijl heeft de familie Dunn?

.....

- 1p **6** Structurele werkloosheid is een groot probleem in de economie. Waarom is de structurele werkloosheid een groot probleem voor de economie?
- A** Omdat het aantal banen dan door de economie wordt bepaald.
 - B** Omdat het aantal banen dan fors zal toenemen.
 - C** Omdat veel banen dan alleen in een bepaalde periode zullen voorkomen.
 - D** Omdat veel banen dan voorgoed zullen verdwijnen.

Familiebedrijf Alsiya maakt al jaren verschillende soorten meubels met de hand.

Het bedrijf heeft na 10 jaar, eindelijk de beslissing genomen om een aantal machines en computers in te voeren.

- 1p **7** Welk gevolg kan dit hebben voor het werk in familiebedrijf Alsiya?
- A** Het werk in het bedrijf zal sneller gedaan kunnen worden.
 - B** Het werk kan thuis gedaan worden.
 - C** Het werk zal gedaan worden door ongeschoolde arbeidskrachten.

- 2p **8** Na een vervelende ooginfectie is Manuela aan één oog blind geworden. Hierdoor kan ze haar werk als stewardess niet meer doen. Ze heeft nog steeds geen andere baan.
- Geef twee redenen waarom werkgevers mensen als Manuela niet gemakkelijk aannemen.

1

2

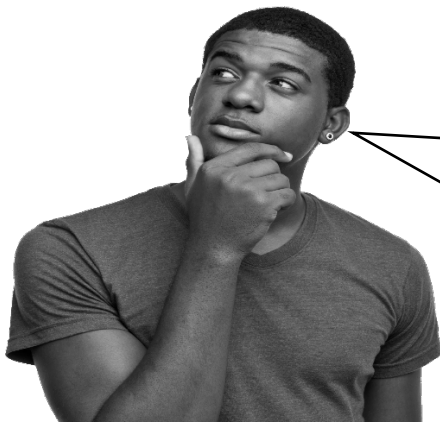
- 1p **9** Het arbeidsbureau is door de overheid opgezet en is helemaal gratis.
- Noem een van de taken van het arbeidsbureau.

.....

.....

- 1p **10** In de toekomst zullen er meer flexibele banen ontstaan zoals deeltijdwerk en banen met kortlopende contracten.
- Een gevolg van de opkomst van meer flexibele banen is dat
- A** arbeiders tegenwoordig niet meer thuis kunnen werken.
 - B** de werkgelegenheid bij vrouwen zal dalen.
 - C** het werk door steeds meer personen zal worden gedaan.

De pensioengerechtigde leeftijd op Curaçao is verhoogd van 60 naar 65 jaar.

Wat raar! Juist door de pensioenleeftijd te verlagen kan de overheid de werkloosheid helpen oplossen. Vooral onder de jongeren.

1p 11 Leg uit waarom de jongen in bovenstaande bron gelijk heeft.

.....

.....

1p 12 Er komen steeds meer toeristen naar onze eilanden. Vooral kleinere appartementen en resorts zijn bijna het hele jaar volgeboekt. Welk soort toerisme zorgt jaarlijks voor de meeste deviezen voor de economie van onze eilanden?

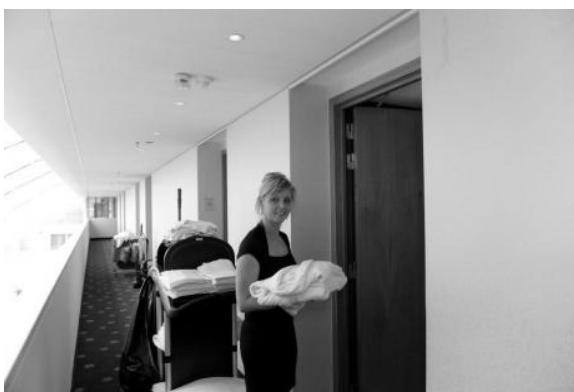
- A het cruisetourisme
- B het dagtoerisme
- C het ecotoerisme
- D het stay-overtoerisme

1p 13 In het eerste kwartaal van 2017 had Curaçao te maken met een flinke daling in het toerisme. Welke maatregel kan de overheid nemen om te zorgen dat het toerisme niet daalt?

- A de logeergastenbelasting verhogen
- B de luchthavenbelasting verlagen
- C de omzetbelasting verhogen
- D de grondbelasting verlagen

- 1p 14 Vera heeft na lang zoeken een baan gevonden als reisgids. Vera is werkzaam in de tertiaire sector.
In de tertiaire sector
- A worden grondstoffen bewerkt.
 - B wordt een dienst geleverd om winst te maken.
 - C wordt in de natuur gewerkt.

- 1p 15 Welke van de onderstaande capaciteiten is belangrijk om te hebben als je als kamermeisje werkt?
- A goed zijn in administratief werk
 - B het beheersen van computervaardigheden
 - C klantvriendelijk zijn

Bonaire heeft veel toerisme.
Het groeiend aantal hotels en resorts vormen
een bedreiging voor het natuurlijk milieu.

- 1p **16** Leg uit waarom vooral het groeiend aantal hotels en resorts nadelig kan zijn voor de natuur op het eiland.

.....

.....

Verschillende supermarkten op ons eiland hebben scholieren in dienst.
Op deze manier kunnen vrouwen, laaggeschoolden en allochtonen die op
zoek zijn naar werk geen werk vinden.

- 1p **17** Noem een mogelijke reden waarom supermarkten liever scholieren in dienst nemen.

.....

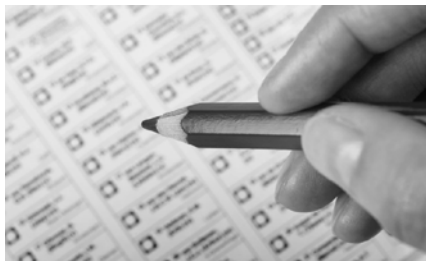
.....

De directeur vindt het leuk om te weten wat zijn personeel denkt over bepaalde zaken. Hij plaatst daarom een ideeënbus. De directeur zal echter geen gebruik maken van deze ideeën. De directeur houdt niet van veranderingen.

- 1p 18 Wat voor soort leider zal geen gebruikmaken van bovenstaande ideeënbus?
- A een autoritaire leider
 - B een democratische leider
 - C een raadplegende leider
 - D een vooruitstrevende leider

Rechten en plichten

- 1p 19 Lisa en Nicole staan op nummer 5 en 6 op de lijst van de politieke partij 'Lang leve ons eiland'. Welk van de onderstaande begrippen past het best bij de situatie die hierboven beschreven staat?
- A algemeen kiesrecht
 - B geheime verkiezingen
 - C passief kiesrecht
 - D vrije verkiezingen

De oppositie in de Staten van Curaçao wil snel overleg in
de Staten over de veiligheid op Banda Abou.

- 1p 20 In bovenstaande bron wordt er gesproken over 'de oppositie in de Staten'.
→ Noem een taak van de oppositie.

.....

.....

Hiernaast zie je het salaris van een man en een vrouw voor hetzelfde werk in munten per uur.

- 1p 21 Jan en Lisa zijn beiden teller bij een bank. Hun salaris is niet hetzelfde. Het verschil in hun salaris heeft onder andere te maken met hun geslacht.
→ Noem een andere reden waarom er verschil kan zijn in het salaris van Jan en Lisa.

.....

.....

- 1p 22 Steeds meer politieke partijen maken gebruik van sociale media om de kiezer te bereiken.
→ Geef een reden waarom het goed kan zijn dat een politieke partij de sociale media gebruikt tijdens de verkiezingsperiode.

.....

.....

Vóór de dag van de verkiezingen zijn de politieke partijen al maanden bezig met een aantal activiteiten.

- 1p 23 Noem een activiteit die onder de politieke cultuur valt tijdens de verkiezingsperiode.

.....

.....

- 1p 24 Geef een reden waarom het mogelijk is dat de regering de beslissing kan nemen om verkiezingen te houden vóórdát de regeerperiode van 4 jaar om is.

.....

.....

Lees ik dit goed? De regering is van plan om met een nieuwe wet te komen. Vanaf januari 2018 moeten alle taxichauffeurs aangesloten zijn bij een hotel. Het wordt dan verboden om zelfstandig mensen te vervoeren.

- 1p 25 Juan San Pedro die taxichauffeur is, vindt de nieuwe wet onacceptabel. Hij wil de regering zo snel mogelijk duidelijk maken dat de nieuwe wet niet door kan gaan.

Op welke manier kan hij invloed uitoefenen om de nieuwe wet tegen te houden?

- A een politieke partij oprichten
- B een protest indienen bij de regering
- C elke dag zijn mening geven in praatprogramma's
- D samen met andere taxichauffeurs een pressiegroep oprichten

1p 26 Bekijk onderstaande afbeelding.

Actiegroep Ariba Kòrsou wil dat de overheid meer geld beschikbaar stelt voor het nationaal voetbalteam. Ariba Kòrsou heeft verschillende manieren om de overheid dit te laten weten.

Voor welke manier heeft actiegroep Ariba Kòrsou gekozen als je kijkt naar bovenstaande bron?

- A De media gebruiken om de aandacht van investeerders te krijgen.
- B De ministers individueel benaderen om een bijdrage te vragen.
- C Lid worden van een politieke partij of pressiegroep.
- D Protesteren tegen de regering en de bevolking.

1p 27 Bekijk onderstaande afbeelding.

Juffrouw Anita zegt: “Onze school heeft verschillende schoolregels. Iedereen krijgt de schoolregels aan het begin van het schooljaar te horen. De schoolregels staan ook afgebeeld op posters die overal op school hangen.”

→ Welke schoolregel staat hierboven afgebeeld?

.....

.....

Clarence zit op het VSBO. Zijn ouders vinden dat de directie onvoldoende informatie geeft over gebeurtenissen in de school. Verder vinden ze dat ouders meer invloed moeten krijgen in zaken die belangrijk zijn voor de leerlingen en de school.

- 1p 28 Noem een manier waarop ouders meer invloed kunnen krijgen in de school.

.....
.....

Farah krijgt in haar werk vaak te maken met persoonlijke informatie over verschillende klanten. Haar klanten weten dat zij vrijuit met Farah kunnen spreken. Farah heeft namelijk een plicht waar ze zich aan moet houden.

- 1p 29 Welke plicht van Farah's beroep wordt in de bovenstaande bron bedoeld?

.....

- 1p 30 Bekijk onderstaande afbeelding.

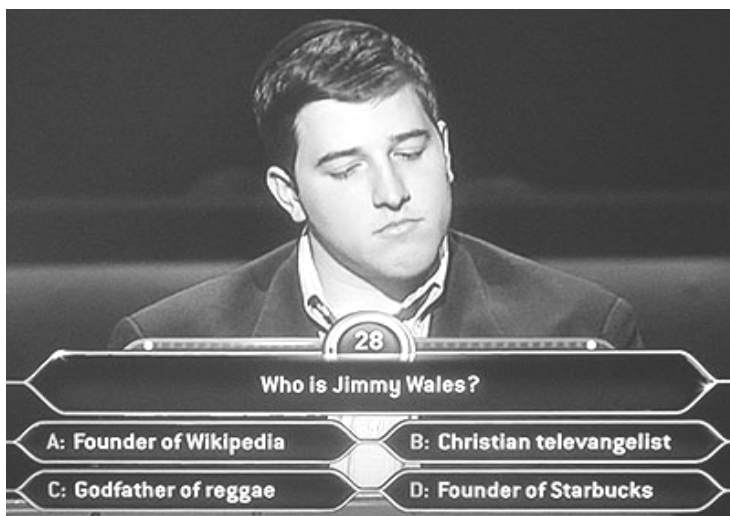
“Niet vragen, niet vertellen”, afgekort DADT (Don't ask, don't tell). Dit was het beleid van het Amerikaanse leger ten opzichte van homoseksuele, lesbische en biseksuele soldaten. Ze mochten in het leger, op voorwaarde dat ze hun seksuele geaardheid verborgen zouden houden voor hun collega's. Deden ze dat niet, dan moesten ze uit het leger.

Met welk grondrecht kwam bovenstaand beleid van het Amerikaanse leger in conflict?

Met het recht op

- A persoonlijke vrijheid.
- B vrijheid van vereniging.
- C vrije keuze van arbeid.

2p 31 Bekijk onderstaande afbeelding.

In bovenstaande bron zie je een deel van een bekend quizprogramma.
→ Welke twee functies heeft een quizprogramma?

1

2

.....dit recht is belangrijk voor het functioneren van de media en de democratie. Het zorgt ervoor dat burgers via de media goed geïnformeerd blijven in de maatschappij. Zo kunnen zij de regering beter controleren.

1p 32 Sin Singh heeft het in bovenstaande bron over een belangrijk grondrecht.
→ Over welk grondrecht heeft hij het?

.....
.....

1p 33 Bekijk onderstaande afbeelding.

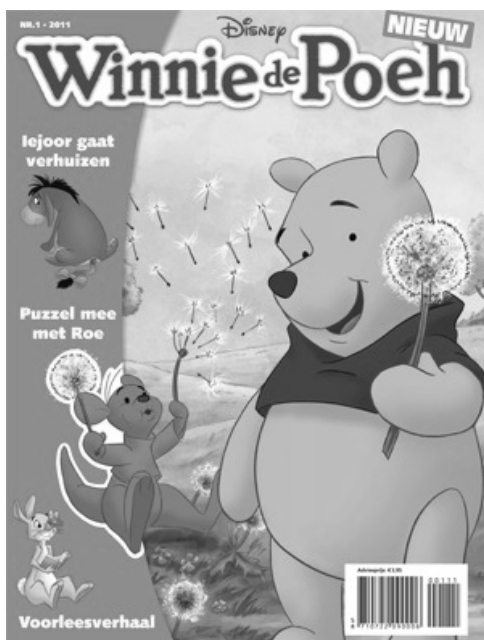

Hoe zie je in de afbeelding dat er reclame is gemaakt?

.....

.....

1p 34 Bekijk onderstaande afbeelding.

In dit tijdschrift van Disney staan kleurplaten, leuke verhalen en puzzeltjes. Elke maand komen er andere populaire Disney vriendjes op bezoek, zoals Simba, Bambi of Sneeuwwitje.

→ Voor welke doelgroep is dit tijdschrift bestemd?

.....

De Pride Foundation op Sint Maarten is één van de organisaties die zich inzet voor het behoud van het natuurlijk milieu op Sint Maarten. Bovenstaande folder geeft informatie aan het volk over het natuurlijk milieu en het behoud hiervan.

- 1p 35 Noem een andere manier waarop de Pride Foundation informatie aan het volk kan overbrengen.

.....

.....

Elk land heeft meerdere kranten die ervoor zorgen dat het 'nieuws' de lezers bereikt. Er zijn kwaliteitskranten en populaire kranten. Populaire kranten hebben een brede doelgroep.

2p **36** Noem twee kenmerken van een populaire krant.

1

2

Elke krant is lid van een persbureau. Van dit persbureau krijgen kranten constant nieuws van over de hele wereld. Natuurlijk kan een krant niet al het nieuws drukken wat ze binnenkrijgt. De redactie kiest welk nieuws in de krant wordt geplaatst.

1p **37** Waarnaar kijkt de redactie van een krant in ieder geval niet als ze beslissen welk nieuws wordt geplaatst?

- A Of het gaat om bijzonder nieuws.
- B Of het nieuws actueel is.
- C Of het nieuws lang genoeg is.

- 1p **38** Meneer Jopi leest in de krant een artikel over auto's. Het artikel is subjectief.

→ Wanneer wordt een artikel subjectief genoemd?

.....

.....

Angel begrijpt niet waarom de kranten vaak negatieve artikelen over ouderen schrijven. Kranten doen volgens Angel net alsof ouderen alleen maar een last zijn voor de samenleving. "Niet mijn grootmoeder", zegt ze. "Ik leer elke dag een heleboel van mijn oma."

- 1p **39** Als kranten vaak negatieve artikelen schrijven over een bepaalde groep kunnen zij zorgen voor het ontstaan van

- A normen.
- B oordelen.
- C stereotypen.
- D waarden.

President Kim Jong-un van Noord-Korea is elke dag op de nationale televisie te zien. Elke dag worden er programma's uitgezonden over de macht van het leger en hoe geweldig het is.

- 1p 40 Hoe wordt deze manier om informatie aan de kijkers te geven genoemd?
- A agendatheorie
 - B injectienaaldtheorie
 - C propagandatheorie
 - D theorie van de selectieve perceptie

- 1p 41 Media spelen een belangrijke rol bij de beeldvorming van mensen.
→ Welk vooroordeel willen de media in bovenstaande bron uit de samenleving laten verdwijnen?

.....

.....

- 1p 42 De laatste tijd zien we de opkomst van televisiezenders voor specifieke doelgroepen. Televisiezender CNN richt zich op een specifieke doelgroep. Op welke doelgroep richt de zender CNN zich?
- A op film liefhebbers
 - B op muzik liefhebbers
 - C op nieuwsliefhebbers
 - D op sport liefhebbers

Meningsvraag

Om minister te worden moet je minstens een HBO-diploma hebben.

- 2p 43 Omcirkel in de onderstaande zin je keuze en maak de zin af.

Ik ben het hiermee **eens / niet eens**, omdat

.....
.....